

Spelberoende

Publicerad 20.12.2005. Uppdaterad 15.7.2009

Finländarna spelar mycket hasardspel. Det finns cirka 130 000 människor i Finland som har någon grad av problem med hasardspel. Spelberoende är ett funktionellt problem som kan vara svårt att identifiera, eftersom spelarna ofta försöker dölja sitt problem.

Följderna av spelandet kan vara ytterst allvarliga och komma till uttryck som psykiska, fysiska och sociala samt ekonomiska problem, som alla kräver uppmärksamhet i vården. När spelberoendet anknyter till andra samtida problem, såsom depression eller missbruksproblem, medför det stora utmaningar för servicesystemet att identifiera problemet och hjälpa klienten på ett heltäckande sätt.

Tre av fyra finländare har åtminstone någon gång under det senaste året spelat något hasardspel. För majoriteten av spelarna är hasardspelen underhållning, tidsfördriv eller till och med en hobby. I spelandet söker man i första hand spänning och risktagning. Sällskap och tidsfördriv är en annan viktig orsak till spelande. Det tredje skälet är att man framför allt spelar om pengar. Hasardspelen kan vara en utväg från vardagliga bekymmer och sorger eller ångest. En del av oss spelar för att få kontroll över våra känslor. Det innebär dock en betydande risk för att spelandet blir ett problem.

13 000 finländare har problem med hasardspel

Ibland händer det att spelandet får övertag. Överdrivet spelande av hasardspel börjar leda till skador och problem. Det ger inte spänning längre, inte heller sällskap och särskilt inte pengar. Spelaren skäms över sitt beteende, vill dölja sina problem och ofta inte ens medger de skador som spelandet orsakar. En problemspelare känner ångest, skam och skuld och spelandet kan börja kännas tvångsmässigt. Då spelandet spinner ur kontroll orsakar det ekonomiska svårigheter, konflikter med nära anhöriga och väldigt ofta leder det till försummelse av skyldigheter såsom arbete eller studier. Av finländarna har 130 000 människor någon slags problem med hasardspel.

Graden av spelproblemet (senaste 12 månader)	Andel av befolkningen	
	Antal	%-andel
Alla; 15-74-åriga finländare		
SOGS-R 3-4 (problem med kontroll över spelandet/problemspelare)	88 000	2,1 %
SOGS-R 5+ (Sannolikt spelberoende)	42 000	1,0 %
Ungdomar, 12-17-åriga finländare		
SOGS-RA 2-3 (Riskområde)	22 000	5 %
SOGS-RA 4+ (Problemspelare eller sannolikt spelberoende)	9 000	2,3 %

Tabell: Förekomsten av spelproblem i Finland

Med problemspelande avses överdrivet spelande av hasardspel, vilket inverkar negativt på andra områden i personens liv, såsom personens psykiska eller fysiska hälsa, framgång i studier eller arbetslivet, ekonomi och/eller mänskliga relationer. Det kan anses vara ett lindrigare tillstånd än spelberoendet.

Spelberoende eller spelbegär klassificeras i psykiatri till beteende- och impuls kontrollstörningar och hör till funktionella beroenden. Man blir beroende av en handling, dvs. spelandet och de känslor som det medför. Det finns två system för diagnostiska kriterier för spelberoende: Världshälsoorganisationens (WHO) ICD-10 som används i Finland och den amerikanska DSM-IV (Diagnostic and Statistical Manual). De flesta tester som används för att mäta förekomsten av

spelproblem i undersökningar inom branschen baserar sig på DSM-IV.

Det är inte lätt att identifiera spelproblem

Det är inte lätt att identifiera spelproblem, eftersom det inte syns utåt. Enbart till exempel ekonomiska problem kan ge en vink om problemet.

* Har du aldrig känt behov av att använda mer och mer pengar till spelande?

* Har du aldrig ljugit för en nära anhörig om hur mycket du spelar?

Om du svarade ja på någondera av frågorna har du sannolikt ett spelproblem av någon grad. Och nu lönar det sig att utreda din situation bättre. Du kan testa ditt eventuella spelberoende med [Droglänkens test för spelberoende](#).

Ofta hjälper det att man blir uppmärksam på problemet och sina handlingar. Det lönar sig att tänka igenom spelandet i lugn och ro – till exempel skriva upp de faktiska för- och nackdelarna med på ett papper. Här kan en god vän hjälpa. Med vännen kan man diskutera om spelandet verkligen har glidit ur händerna. Har du felaktiga föreställningar eller inbillningar om spel eller spelande, tror du att du kan rätta till dina ekonomiska svårigheter genom att spela? Tips för att få kontroll över spelproblemet finns till exempel på adressen <https://peluuri.fi>.

Det lönar sig att söka alternativ till spelandet och sällskap där man inte spelar. De flesta hasardspel baserar sig på tillfälligheter och oddset är negativt för spelaren. Det lönar sig inte att bygga sin lycka på dem. Om spelandet redan har ersatt andra hobbyer och tar kontroll över livet, är det tid att stanna upp och möjligen söka hjälp.

Det lönar sig att söka hjälp för spelproblem

Om det känns att du inte själv får kontroll över ditt spelande, lönar det sig att ta mod till sig och söka hjälp. Professionell hjälp fås bl.a. på [A-klinikerna](#) och mentalvårdsbyråerna. Båda har erfarenhet av olika slags beroendeproblem.

Stöd som personer i samma situationer ger är värdefullt och hjälper en att klara av situationen. I Finland finns kamratgrupper för problemspelare. Information om sammanträden och verksamheten får du på Peluuris webbsidor under [Vertaisryhmät](#) och GA:s (anonyma spelare) [webbsidor](#).

Om jag inte hittar hjälp? Ring till Peluuri. Peluuri är en telefontjänst för personer med spelproblem och deras anhöriga. Ring till numret 0800 100 101 vardagar kl. 12–18. Du kan ringa anonymt och avgiftsfritt från alla håll i Finland. Peluuri erbjuder akut stöd för spelproblem. På [Peluuris webbsidor](#) finns information och material om spelproblem, tips på kontroll över spelande och adresser för att få hjälp. [Peli poikki-guiden](#) erbjuder ett åtta veckor långt terapiprogram på nätet för problemspelare. Webb-tjänsten Peluuri produceras av Sininauhaliitto och A-klinikstiftelsen.

Socialpedagogiska stiftelsen har två projekt med speltema i gång, kamratstödnätet [Pelirajat'on](#) och projektet Maahanmuuttajanuorten pelaaminen hallintaan. I Mellersta och Östra Finland hjälper projektet Pelissä, vars verksamhetsområde och vårdställen anges på projektets webbsidor. Allt inom spelproblem kan diskuteras på [Droglänkens diskussionsforum Valtti](#).

Man kan även få institutionsvård för spelberoende. Behandlingsprogram har utvecklats bland annat på [A-klinikens rehabiliteringscenter i Kouvola](#) och [Socialsjukhus](#).

I ekonomiska problem kan man söka hjälp från den kommunala ekonomi- och skuldrådgivningen [Garanti-Stiftelsen](#). Projektet Omille Jaloille och till exempel dess frivilliga ekonomirådgivare och ekonomirådgivningspunkterna hjälper till att få kontroll över ekonomin.

På [THL:s webbsida under Spelrelaterade problem](#) finns material samlat som kan vara till hjälp när man förebygger och löser problem orsakade av penningsspel. Webbplatsen riktar sig till personer som möter spelproblem i sitt arbete, men också beslutsfattare, journalister, utbildare, studerande och andra intresserade hittar här information om penningsspel.

Tapio Jaakkola

Utvecklingschef, Peluuri

Aho, P. & Turja, T. Suomalaisten rahapelaaminen 2007. Taloustutkimus Oy 2007.

Ilkas, H. & Aho, P. Nuorten rahapelaaminen. 12-17 -vuotiaiden nuorten rahapelaaminen ja peliongelmat – puhelinhaastattelu. Taloustutkimus Oy 2006.

link

Källa till webbadress: <https://paihdelinkki.fi/sv/databank/informationssnuttar/hasardspel/spelberoende>